

CBAC Lefel 2 Dyfarniad mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol

Cymeradwywyd gan Cymwysterau Cymru

Canllawiau Addysgu: Uned 2

Addysgu o 2025

Dyfarnu o 2027

Nid yw'r cymhwyster hwn a reoleiddir gan Cymwysterau Cymru ar gael i ganolfannau Lloegr.

Yn arbennig i
Gymru.
Yn barod i'r byd.

Cynnwys

Cyflwyniad	1
Nodau'r Canllawiau Addysgu	1
Ffyrdd ychwanegol y gall CBAC gynnig cefnogaeth:	1
Strwythur y Cymhwyster	2
Asesu.....	3
Crynodeb o'r Asesu.....	3
Trosolwg o Uned 2.....	4
Trefniadau asesu:	5
Amcanion asesu a phwysoli Uned 2.....	6
Uned 2 Canllawiau i Athrawon	7
2.1.....	7
Profiadau Dysgu	16
Cyfleoedd i ymgorffori elfennau o'r Cwricwlwm i Gymru	24

Cyflwyniad

Mae CBAC Lefel 2 Dyfarniad mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol wedi'i gymeradwyo gan Cymwysterau Cymru ac mae ar gael i bob canolfan yng Nghymru. Bydd yn cael ei ddyfarnu am y tro cyntaf yn Haf 2027, gan ddefnyddio graddfa Llwyddiant, Teilyngdod neu Ragoriaeth.

Nodau'r Canllawiau Addysgu

Prif nod y Canllawiau Addysgu yw cefnogi athrawon wrth iddynt gyflwyno manyleb newydd CBAC Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol a chynnig arweiniad ar ofynion y cymhwyster a'r broses asesu. **Ni fwriedir i'r Canllawiau Addysgu fod yn ddogfen gynhwysfawr i gyfeirio ati** ond yn hytrach i gynnig cefnogaeth i athrawon proffesiynol wrth ddatblygu cyrsiau ysgogol a chyffrous sydd wedi'u teilwra i anghenion a sgiliau'r dysgwyr. Mae'r canllawiau'n cynnig gweithgareddau posibl yn yr ystafell ddosbarth a chysylltau i adnoddau digidol defnyddiol (gan gynnwys ein deunyddiau digidol ein hunain, sydd ar gael yn rhad ac am ddim, a rhai o ffynonellau allanol) i roi syniadau ar gyfer gwersi diddorol ac atyniadol.

Ffurdd ychwanegol y gall CBAC gynnig cefnogaeth:

- deunyddiau asesu enghreifftiol a chynlluniau marcio
- digwyddiadau dysgu proffesiynol
- adroddiadau arholwyr ar bob uned
- y gallu i gysylltu'n uniongyrchol â'r swyddog pwnc
- adnoddau ar-lein rhad ac am ddim
- Dadansoddi Canlyniadau Arholiadau
- Adolygiad Arholiadau Ar-lein.

Strwythur y Cymhwyster

Mae CBAC Lefel 2 Dyfarniad mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol yn cynnwys 2 o unedau. Cymhwyster unedol yw hwn ac nid yw'n cynnwys haenau. Nid oes hierarchaeth o ran trefn addysgu'r unedau.

	Teitl yr uned	Math o Asesiad	Pwysoli
Uned 1	Siarad a Gwrando – Cyfathrebu a Rhyngweithio	Arholiad drwy fideo-gynadledd a	50%
Uned 2	Darllen ac Ysgrifennu – Cymraeg a Fi	Asesiad di-arholiad	50%

Asesu

Crynodeb o'r Asesu

Uned 2: Darllen ac Ysgrifennu – Cymraeg a Fi Asesiad di-arholiad 50% o'r cymhwyster

40 marc

Bydd cyfle asesu ar gyfer yr uned hon ym mis Mehefin.

Bydd y gwaith ymchwil unigol hwn yn asesu dysgwyr ar bwnc o ddiddordeb personol sy'n gysylltiedig â'r teitl **Cymraeg a fi**.

- **Tasg 1-** Ymateb beirniadol i ymchwil a dadansoddi
- **Tasg 2-** Ymateb creadigol a dychmygus

Bydd yr asesiad yn cynnwys **dwy** dasg lefel isel o reolaeth a rhaid bod nifer y geiriau rhwng **800 a 1000** ar gyfer y cyfanwaith.

Caniateir defnyddio geiriaduron, cyfeirlyfrau, testunau llenyddol a gweledol ac unrhyw gyfryngau perthnasol eraill.

Bydd yr uned hon yn cael ei marcio gan y Ganolfan, a'i chymedroli gan CBAC.

Bydd yr uned yn cael ei graddio gyda gradd Llwyddo, Teilyngdod neu Ragoriaeth.

Trosolwg o Uned 2

Darllen ac Ysgrifennu – Cymraeg a Fi

Asesiad di-arholiad

50% o'r cymhwyster

Wedi'i gosod gan CBAC, ei marcio gan y ganolfan a'i chymedrol gan CBAC

40 o farciau

20-30 o oriau dysgu dan arweiniad.

Pwrpas yr uned hon yw:

- galluogi dysgwyr i ddatblygu eu sgiliau ysgrifennu a darllen yn annibynnol yn y Gymraeg defnyddio amrywiaeth o batrymau iaith ac amserau gwahanol y ferf
- deall ac ymateb i fathau gwahanol o iaith ysgrifenedig ar wahanol ffurfiau, a ysgrifennwyd at amrywiaeth o ddibenion a chynulleidfa oedd
- dangos eu bod wedi deall y brif neges, y prif bwyntiau, manylion penodol a gwahanol safbwytiau mewn amrywiaeth o destunau ysgrifenedig hir a byr, syml a chymhleth, sydd yn defnyddio gwahanol amserau'r ferf.
- meddwl yn greadigol a bod yn ddychmygus wrth gymhwys eu sgiliau
- cefnogi datblygiad diwylliannol
- ystyried natur amrywiol dinasyddiaeth Cymru a'i diwylliannau, gan gynnwys safbwytiau, hunaniaeth, diwylliant a chyfraniadau cymunedau Du, Asiaidd ac ethnig leiafrifol.

Bydd yr uned hon yn canolbwyntio ar:

- ddadansoddi
- cymhwys o gwybodaeth a dealltwriaeth
- sgiliau creadigol.

Disgwylir i'r tair thema eang isod fod yn sail i ddysgu'r iaith:

- Cynefin
- Hunaniaeth
- Diwylliant

Bydd dwy dasg ar gyfer yr uned hon yn seiliedig ar y teitl "**Cymraeg a Fi**". Bydd gan un dasg ffocws **greadigol** tra bydd gan y dasg arall ffocws ar **ymchwilio a dadansoddi**. Ar gyfer y dasg ymchwilio a dadansoddi, bydd gofyn i ddysgwyr gynnal gwaith ymchwil unigol. Bydd y gwaith ymchwil unigol hwn yn asesu dysgwyr ar bwnc o ddiddordeb personol sy'n gysylltiedig â'r teitl '**Cymraeg a Fi**'.

Trefniadau asesu:

Bydd yr uned hon yn cael ei hasesu trwy asesiad di-arholiad yn gysylltiedig â'r teitl '**Cymraeg a fi**'. Rhaid creu ac arbed y gwaith yn ddigidol. Bydd yr uned hon yn cael ei hasesu ym mis Mehefin.

- Bydd yr asesiad yn cael ei osod gan CBAC, ei farcio gan y ganolfan a'i gymedroli gan CBAC. Bydd y tasgau yn statig ar gyfer Uned 2.
- Bydd yr asesiad yn cynnwys **dwy** dasg lefel isel o reolaeth a rhaid bod nifer y geiriau rhwng **800 a 1000** ar gyfer y cyfanwaith.
- Bydd gan un dasg ffocws **greadigol** tra bydd gan y dasg arall ffocws **ymchwilio a dadansoddi** sy'n gysylltiedig â'r teitl **Cymraeg a fi**. Mae'r ddua ddarn yn canolbwytio ar gyflwyno testunau sydd o ddiddordeb i'r ymgeisydd.
- Dylai dysgwyr ysgrifennu'n estynedig a dealladwy i gyfleo ffeithiau, syniadau a barn at wahanol ddibenion:

Tasg 1 - Ymateb beirniadol i ymchwil a dadansoddi

Tasg 2 - Ymateb creadigol a dychmygus

- Rhaid cynnwys dau o'r ffuriau ysgrifennu canlynol:
  - adolygiad
  - arraith
  - blog
  - podlediad
  - dyddiadur
  - erythgl
  - portread
  - sgrift
  - Stôri
- Caniateir defnyddio geiriaduron, cyfeirlyfrau, testunau llenyddol a gweledol ac unrhyw gyfryngau perthnasol eraill.
- Rhaid i ymgeiswyr gadw rhestr or holl ffynonellau a ddefnyddiwyd ar gyfer Tasg 1.
- Bydd y ddwy dasg yn cael eu marcio allan o 20 marc yr un (10 marc am y **deall ac ymateb AA1** a 10 marc am y **mynegiant a chyfathrebu AA2**)
- Bydd yr uned yn cael ei graddio gyda gradd Llwyddo, Teilyngdod neu Ragoriaeth.

Mae Uned 2 yn darparu'r canlynol ar gyfer dysgwyr:

2.1	Darllen ac ysgrifennu annibynnol
2.2	Defnyddio iaith a gramadeg
2.3	Deall prif negeseuon a phwyntiau, manylion penodol a safbwytiau mewn amrywiaeth o destunau o wahanol ffuriau.

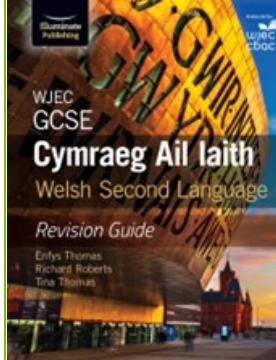
Amcanion asesu a phwysoli Uned 2

AA1	<p>Deall ac Ymateb</p> <ul style="list-style-type: none"> deall ac ymateb i amrywiaeth o destunau ysgrifenedig, gan ddewis a gwerthuso pwyntiau perthnasol i egluro a chefnogi dehongliadau a datblygu syniadau egluro cysylltiadau o fewn testunau ysgrifenedig a chyfathrebu llafar, gan ddefnyddio terminoleg briodol a chefnogi barn gyda manylion priodol cyfathrebu meddyliau, teimladau a barn mewn amrywiaeth o gyd-destunau, gan strwythuro dadleuon a herio'r hyn mae eraill yn ei ddweud yn hyderus ac yn sensitif deall testunau ysgrifenedig a chyfathrebu llafar, gan gydnabod amrywiaeth o safbwytiau yn feirniadol er mwyn dod i gasgliadau ystyriol defnyddio sgiliau cyfieithu i wella cyfathrebu gwrando'n astud; ymateb yn synhwyrol / yn ddeallus trwy godi cwestiynau a datblygu safbwytiau perthnasol a syniadau'n gytbwys. 	25%
AA2	<p>Mynegi a Chyfathrebu</p> <ul style="list-style-type: none"> cyfathrebu'n glir gan ddefnyddio ffuriau, geirfa a thechnegau'n gywir ac yn hyderus mewn cyd-destunau gwahanol, gan ennyn diddordeb y gwrando'r rhyngweithio, crynhoi a dod i gasgliadau cytbwys mynegi eu hunain yn glir gan ddefnyddio ffuriau, geirfa a thechnegau'n gywir ac yn hyderus mewn cyd-destunau gwahanol, gan ennyn diddordeb y darlenydd/gwrando'r addasu cyfathrebu trwy ddewis cywair, geirfa a thechnegau sy'n briodol i wahanol gyd-destunau a chynulleidfaoedd trefnu cyfathrebu gan ddefnyddio amrywiaeth o nodweddion ieithyddol a strwythuol defnyddio amrywiaeth o strwythurau brawddegau ar gyfer eglurder, pwrrpas ac effaith, gyda gramadeg cywir ac, mewn cyfathrebu ysgrifenedig, atalnodi a sillafu cywir ysgrifennu'n gywir ac eglur gan arddangos ystod o adnoddau iaith. 	25%

Uned 2 Canllawiau i Athrawon

2.1	Ymhelaethiad o'r Cynnwys	Canllawiau i Athrawon
2.1.1 Darllen ac ysgrifennu annibynnol	<p>Dylai dysgwyr allu dod o hyd i wybodaeth yn annibynnol er mwyn cwblhau'r tasgau ysgrifenedig</p> <p>Dylai dysgwyr ddeall y brif neges, manylion penodol a gwahanol safbwytiau o ffynonellau amrywiol</p> <p>Dylai dysgwyr allu cyfathrebu ystyr mewn amrywiaeth o gyd-destunau trwy ddefnyddio dwy o'r ffurfiau ysgrifennu hyn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adolygiad • arraith • blog • dyddiadur • erthygl • podlediad • portread • sgrift • stori. <p>Dylai dysgwyr allu defnyddio amrywiaeth o strategaethau i grynhau, cyfuno, cymharu a dadansoddi gwybodaeth er mwyn dangos dealltwriaeth ehangach o destunau.</p> <p>Dylai dysgwyr allu ysgrifennu'n estynedig a dealladwy i gyfleu ffeithiau, syniadau a barn at wahanol ddibenion – gan gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymateb beirniadol i ymchwil a dadansoddi • ymateb creadigol a dychmygus. 	<p>Dod o hyd i wybodaeth yn annibynnol er mwyn cwblhau'r tasgau ysgrifenedig a ddeall y brif neges, manylion penodol a gwahanol safbwytiau o ffynonellau amrywiol</p> <p>Mae dod o hyd i wybodaeth ac yna deall neges, manylion penodol a gwahanol safbwytiau'r ffynonellau yn gofyn am sgiliau darllen estynedig.</p> <p>e.e.: Dylai'r dysgwyr gael y cyfle i drafod ystod o strategaethau deall iaith gan gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gwybodaeth flaenorol • geiriau Cymraeg sy'n debyg i'r Saesneg e.e.. technoleg, trën, gwybodaeth gyffredinol e.e. hanes, daearyddiaeth, rhifau • cyd-destun (e.e.. teitl/pwnc) • gwybodaeth am ieithoedd eraill e.e.. pont, eglise (Ffrangeg) • edrych ar ran o air e.e.. morwr, dyddiadur, lluniau • gwneud defnydd o unrhyw luniau sy'n bresennol • teitlau ac is-deitlau • defnyddio geiriaduron • (yn dilyn cyfarwyddyd ac ymarfer cyson o'r defnydd cywir ohonynt). <p>Hefyd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cipddarllen (<i>sgimio</i>) sef darllen y darn i gyd er mwyn adnabod y prif syniadau'n gyflym mewn testun. • *Mae'n syniad darllen brawddegau cyntaf ac olaf paragraffau. • Llithrddarllen (<i>sganio</i>) sef chwilio am fanylion, weithiau er mwyn ateb cwestiwn h.y. gwybod yr union wybodaeth sydd ei hangen.

	<p>Byddai'n syniad trafod y canlynol gyda'r dysgwyr i'w helpu i ddeall sut i ddod o hyd i'r wybodaeth angenrheidiol mewn darn darllen, ac yn y blaen:</p> <p>Ateb cwestiynau ... beth dylid chwilio amdano?</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Pwy? <p>Am beth mae'r dysgwyr yn chwilio? priflythrennau, enwau pobl.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Pwy ddywedodd? <p>Am beth mae'r dysgwyr yn chwilio? Difynodau.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Pam? <p>Am beth mae'r dysgwyr yn chwilio? <i>achos, oherwydd, er mwyn.</i></p> <p>Gellir mynd ati i drafod:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ble? ● Pryd? ● Sut? ● Faint/Sawl? ac yn y blaen <p>yn yr un modd.</p> <p>(ii) Cyfathrebu ystyr mewn amrywiaeth o gyd-destunau trwy ddewis o'r ffurfiau ysgrifennu a restrir yn y golofn chwith (uchod).</p> <p>Mae'n bwysig bod dysgwyr yn cael digon o cyfleoedd i:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● trafod nodweddion y genre (ffurf) dan sylw ● cydweithio i greu mein prawf llwyddiant yn seiliedig ar y trafod er mwyn adnabod iaith y genre a'r technegau ysgrifennu ● darllen engrheiftiau o'r genre yn erbyn y mein prawf ● adnabod y defnydd o'r iaith a'r technegau yn yr engrheiftiau ● ymarfer ysgrifennu.
--	--

		<p>Mae canllawiau defnyddiol i'w cael yn y llyfr <i>Cymraeg Ail iaith Revision Guide</i> ILLUMINATE Publishing ISBN: 9781911208471 neu Amazon (tud.174).</p> <p>Ysgrifennu'n estynedig a dealladwy i cyfleo ffeithiau, syniadau a barn at wahanol ddibenion – gan gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> ymateb beirniadol i ymchwil a dadansoddi ymateb creadigol a dychmygus. <p>(Gweler 2.1.2 isod)</p>
2.1.2 Defnyddio iaith a gramadeg	<p>Dylai dysgwyr allu defnyddio iaith yn effeithiol i gyfleo eu syniadau a'u safbwytiau eu hunain. Bydd disgwyl iddynt ddangos datblygiad o'r hyn a gyflawnwyd yn y TGAU Cymraeg Craidd drwy ddatblygu ymhellach eu dealltwriaeth a'r defnydd o'r elfennau iaith a restrir yn Atodiad A.</p> <p>Dylai dysgwyr allu defnyddio iaith a gramadeg sy'n cynnwys amrywiaeth helaeth o batrymau iaith a'r defnydd o amseroedd gwahanol y ferf gan adeiladu ar y sgiliau, y wybodaeth a'r ddealltwriaeth a ddatblygyd yn y cymhwyster Cymraeg Craidd.</p>	<p>Ysgrifennu'n estynedig a dealladwy a defnyddio iaith yn effeithiol i gyfleo eu syniadau a'u safbwytiau eu hunain.</p> <p>Nid yw ysgrifennu'n estynedig yn golygu bod rhaid defnyddio iaith gymhleth.</p> <p>Y nod yw:</p> <ul style="list-style-type: none"> gwneud defnydd o iaith sydd yn briodol ar gyfer y dasg/y pwnc a'r gynulleidfa ysgrifennu'n eu geiriau eu hunain ac heb gyfieithu o'r Saesneg (hynny yw meddwl yn Gymraeg).

	<p>Dylai dysgwyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> defnyddio iaith sydd yn ddidued ac yn wrthrychol lle mae hyn yn briodol. (e.e. <i>Mae sawl agwedd wahanol ar y pwnc hwn</i>) defnyddio termau technegol, iaith a mynegiant sydd yn gyson ac yn gywir dewis a dethol iaith sydd yn disgrifio, esbonio neu'n perswadio yn llwyddiannus sicrhau bod y gwaith wedi'i drefnu'n rhesymegol drwy ddefnyddio adrannau, is-deitlau a pharagraffau'n briodol ysgrifennu'n ramadegol gywir gan roi sylw i amser a pherson y ferf sicrhau bod geirfa pwnc benodol wedi'i sillafu'n gywir gwneud y defnydd cywir o atalnodi er mwyn:<ul style="list-style-type: none"> gwneud yr ystyr yn glir creu effaith. drafftio a mireinio gwaith yn annibynnol. <p>Defnyddio iaith a gramadeg sy'n cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> amrywiaeth helaeth o batrymau iaith a defnydd o amseroedd gwahanol y ferf adeiladu ar y sgiliau, y wybodaeth a'r dealltwriaeth a ddatblygyd yn y cymhwyster TGAU Cymraeg Craidd. <p>Gan mai gwaith ymchwil unigol yw hwn sydd yn asesu dysgwyr ar bwnc o ddiddordeb personol sy'n gysylltiedig â Cymraeg a fi yn naturiol ddigon bydd anghenion ieithyddol dysgwyr yn amrywio o bryd i'w gilydd yn ôl eu dewis o bwnc.</p> <p>Mae ATODIAD A: Elfennau iaith i'w weld yn y fanyleb ar gyfer yr uned hon. Efallai bydd angen ychwanegu at y canlynol yn ôl y gofyn:</p> <p>Amseroedd gwahanol y ferf: Bydd angen cyflwyno'r ffurf Amhersonol y ferf wrth drafod pobl, adeiladau ac yn y blaen: e.e.:</p>
--	--

- Cafodd ... ei eni / ei geni
- Cafodd ... ei fagu / ei magu
- Bu farw ... yn ... (lleoliad, blwyddyn, ac yn y blaen)
- Cafodd ei adeiladu yn ... / gan ...
- Cafodd ei greu gan ...
- Cafodd ei ysgrifennu gan ...
- Cafodd ei sefydlu gan ...

Ansoddeiriau:

Cymharu ansoddeiriau er mwyn cymharu a chyferbynnu pobl, lleoedd, sefyllfaoedd etc:

e.e.:

y modd cysefin, cyfartal, cymharol ac eithaf:
diddorol   mor ddiddorol â ... mwy diddorol na ... y mwyaf diddorol

Ansoddeiriau afreolaidd

e.e.:

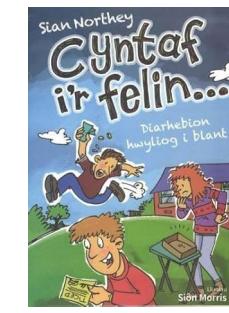
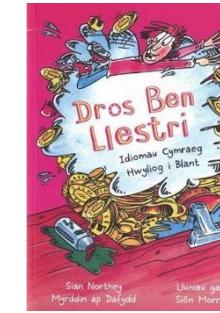
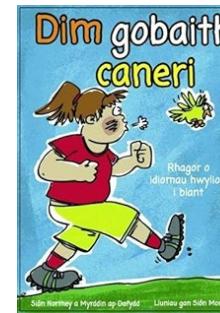
da	cystal	gwell	gorau
drwg	cynndrwg	gwaeth	gwaethaf
mawr	cymaint	mwy	mwyaf
bach	cynlleied	llai	lleiaf

Cyffelybiaethau

- **mor ... â / â'r ...**
e.e.. *mor wyn â'r eira*
- **yn fwy ... na / na'r ...**
e.e. *yn fwy cyfoethog na Rockefeller*
- **y mwyaf ...**

*Mae angen brawddeg bwyslais ar gyfer y modd eithaf.
e.e.: Terry Matthews ydy'r mwyaf cyfoethog.

Idiomau

Mae'r tri llyfr uchod (2 llyfr **Idiomau** ac 1 llyfr **Diarhebion**) ar gael gan y cyhoeddwyr gwasg **Carreg Gwalch** (www.carreg-gwalch.cymru).

Gan fod **idiomau a diarhebion** yn gategori mor faith mae modd i'r dysgwyr ddewis a defnyddio'r idiomau / diarhebion mwyaf addas ar gyfer eu gwaith.

Mae nifer o'r idiomau'n ddefnyddiol ar gyfer trafod mewn pâr / grŵp:

siarad trwy'i het
taro'r hoelen ar ei phen
pwys o a mesur
cadw'r ddysgl yn wastad

dros ben llestri
holtti blew
gwneud môr a mynydd
cael pîg i mewn

Mae'r idiomau isod yn wych ar gyfer iaith pob dydd yn y dosbarth ac yn y blaen:

cael pîg i mewn
tynnu'n groes
rhaffu celwyddau

gwyltio'n gacwn
moeli clustiau
gwell hwyr na hwyrach

*Mae gweithlenni **IAW** (cylchgrawn yr Urdd i ddysgwyr Cymraeg Ail iaith) **mis Medi / Hydref 2016** yn cynnwys gweithgareddau ar y defnydd o idiomau ac yn seiliedig ar **Dim Gobaith Caneri a Dros Ben Llestri** (uchod).

		<p>*Nid oes modd gorbwysleisio pwysigrwydd ymarfer cyson o'r holl elfennau iaith yn ATODIAD A. Yn aml nid yw'n ymarferol, oherwydd cyfyngiadau hyd y gwersi, i glustnodi gwersi ar gyfer cyflwyno iaith yn unig.</p> <p>Mae modd datrys y broblem trwy (i) sicrhau defnydd cyson o'r Gymraeg ymhob gwers a (ii) tynnu sylw at elfennau iaith sy'n deillio o waith ddarllen a'r ddau awgrym yn eu tro yn gosod yr iaith yn ei chyd-destun.</p>
2.1.3 Deall prif negeseuon a phwyntiau, manylion penodol a safbwytiau mewn amrywiaeth o destunau o wahanol ffurfiau	Dylai dysgwyr allu gwneud penderfyniadau trwy ymchwilio, gwerthuso a beirniadu safbwytiau yn yr hyn maent yn ei glywed, ei ddarllen a'i weld ar gyfer y dasg ymchwil a dadansoddi.	<p>I sicrhau llwyddiant yn y dasg sy'n gofyn am ymchwilio gan dadansoddi'r ymchwil honno mae'n bwysig bod dysgwyr yn ymwybodol o hanfodion gwaith ymchwil llwyddiannus. Dylid sicrhau eu bod yn cael cyfleoedd digonol i drafod a deall y camau sy'n angenrheidiol ar gyfer gwneud gwaith ymchwil llwyddiannus.</p> <p>e.e.: Er mai asesu gwaith dysgwyr 'ar bwnc o ddiddordeb personol' yw'r gofyn yn y fanylob mae'n bwysig bod athrawon yn trafod y dewis gyda'r dysgwyr yn unigol gan wirio addasrwydd y pwnc a sicrhau yn anad dim arall, bod cysylltiad priodol â'r teitl Cymraeg a fi.</p> <p>*Gweler isod hefyd: Canllawiau i sicrhau bod 'cyfleoedd i ymgorffori elfennau o'r Cwricwlwm i Gymru' fel rhan hanfodol o'r dasg, Tasg lefel isel o reolaeth yw hon fel y dasg greadigol ond mae arweiniad priodol ar ddechrau'r broses yn angenrheidiol er mwyn ennill y marciau gorau posibl. Mae'n rhaid cadw mewn cof bod disgwyl rhwng 800 a 1000 o eiriau ar gyfer Tasg 1 a Tasg 2 sef cyfanwaith yr uned. Mewn geiriau eraill, mae'n gofyn bod y dysgwyr yn gwbl gyfforddus gyda'i dewis o'r pwnc er mwyn diwallu'r angen am gynifer o eiriau. Hefyd, mae'n hanfodol ystyried y ffaith y caniateir defnyddio geiriaduron, cyfeirlyfrau, testun llenyddol a gweledol ac mae ymarfer cyson yn y defnydd priodol ohonynt yn ystod y cyfnodau cyswllt gyda'r athro yn hanfodol.</p>

	<p>Wrth fynd ati i werthuso a beirniadu safbwyt a gwybodaeth maent yn ei glywed (e.e.. ar bodlediadau), ei ddarllen (mewn llyfrau cyfair, gwfannauac yn y blaen) a'i weld (ar y cyfryngau) mae'r pwyntiau canlynol yn bwysig i'w hystyried:</p> <p>Mae'n bwysig bod dysgwyr yn dewis y genre neu'r ffuriau ysgrifennu mwyaf addas ar gyfer cyflwyno'r gwaith yn y dasg. (Gweler 2.1.1. uchod am arweiniad)</p> <p>Yn y BLOG '6 Tips for Teaching Students How to Research', mae perchenog y gwaith, Charles Silberman, yn argymhell y camau canlynol:</p> <p>Gwirio'r ffynonellau. Hynny yw, ydy'r wybodaeth yn dod o ffynonellau dibynadwy sydd ag enw da? Ydy'r wybodaeth yn gyfoes? Oes dyfnder i'r wybodaeth?</p> <p>Gofyn Cwestiynau. Dylid annog y dysgwyr i ofyn y cwestiynau cywir sydd yn ateb gofynion y pwnc maent yn ei ymchwilio. Hefyd, mae'n syniad da iddynt wybod y cwestiynau maent angen ateb iddynt cyn cychwyn ar yr ymchwil.</p> <p>Amynedd wrth ymchwilio. Mae hyn yn bennaf er mwyn dod o hyd i'r ffynonellau mwyaf dibynadwy a chyfoes.</p> <p>Parchu perchnogaeth. Mae'n bwysig bod dysgwyr yn ymwybodol o ién-ladrud a'i oblygiadau.</p> <p>Gofal wrth ddefnyddio rhwydweithiau cymdeithasol. Ydy'r wybodaeth a geir arnynt yn ddilys? Ydy gofyn i ffrindiau am atebion yn syniad da neu beidio?</p>
--	--

	<p>Factorau eraill. Mae'n rhaid pwysleisio i'r dysgwyr nad ydy gwaith ymchwil yn dibynnu ar sgiliau'n unig. Mae'r awyrgylch y gwneir yr ymchwilio yn ddō'n bwysig hefyd. Mae gwrthdyniadau i'w cael ar ebost, negeseuon testun a'r cyfryngau cymdeithasol sy'n gallu tynnu eu sylw gan effeithio safon y gwaith hymchwil. Dylid eu hannog i beidio â chrwydro oddi ar y dasg dan sylw.</p> <p>Gwerthuso a beirniadu safbwytiau. Mae'r sgil o ddadansoddi, gwerthuso a beirniadu'r safbwytiau sy'n deillio o'r ymchwil annibynnol yn greiddiol i lwyddiant y dasg orffenedig. Dylid pwysleisio'r angen i ymchwilio i ystod eang o ffynonellau i (a) ychwanegu at wybodaeth flaenorol o'r pwnc a (b) datblygu dealltwriaeth pellach o faterion anghyfarwydd y pwnc. Mae posibilrwydd y gall ffynonellau gyflwyno safbwytiau cyferbyniol ac felly dylai dysgwyr allu cyfosod a dadansoddi, herio neu feirniadu cynnwys ambell i ffynhonnell er mwyn sicrhau dealltwriaeth gytbwys o'r pwnc. Mae hyn yn gymorth i ddatblygu sgiliau meddwl gan sicrhau bod dysgwyr yn deall yr angen i archwilio cwestiynau pwysig, perthnasol a didorol er mwyn cyfleo ffeithiau, syniadau a barn at wahanol ddibenion yn eu ymateb beirniadol i ymchwil a dadansoddi ac hefyd eu ymateb creadigol a dychmygus.</p> <p>*Gweler Profiad dysgu isod</p>
--	---

Profiadau Dysgu

Dylid annog dysgwyr i ystyried y profiadau a'r sgiliau dysgu canlynol i ddatblygu eu dealltwriaeth, gwerthfawrogiad a'u hymwybyddiaeth o gynnwys y pwnc ymhellach. Mae'r wybodaeth yn y tabl isod yn darparu cyfleoedd i athrawon integreiddio'r profiadau dysgu yn rhan o'u proses o gyflwyno'r pwnc.

Profiad Dysgu	Ymhelaethiad o'r Profiad Dysgu
archwilio gwerth y Gymraeg, ei llenyddiaeth a'i diwylliant, a'i defnydd mewn cymdeithas, yng nghyd-destun Cymru a thu hwnt	<p>Ffocws: Eisteddfod Rhyngwladol Llangollen.</p> <p>Profiad Dysgu: Cyfle i ymarfer y sgil o ymchwilio a dadansoddi a'r sgiliau sy'n paratoi dysgwyr ar gyfer darllen ac ysgrifennu annibynnol ar gyfer Tasg 1.</p> <p>Yr Ymchwil: (Darllen) Beth yw gwerth y Gymraeg, ei llenyddiaeth a'i diwylliant a defnydd yr Eisteddfod ohoni, yn y gymuned, yn genedlaethol ac ar lefel rhyngwladol?</p> <p>e.e.:</p> <ul style="list-style-type: none"> codi ymwybyddiaeth a chodi proffil y Gymraeg ymysg gwledydd y byd y defnydd o'r Gymraeg ar lafar ac yn ysgrifenedig yn y pafiliwn, ar y Maes ac yn y gymuned gweithgareddau sydd yn rhoi sylw i'r hyn sydd yn bwysig i'r Eisteddfod <p>e.e.:</p> <ul style="list-style-type: none"> pwylgor yr Eisteddfod yn comisiynu'r gerdd <i>Harmoni a Heddwch</i>' cyhoeddi <i>Neges Heddwch ac Ewyllys Da</i> o lwyfan y Pafiliwn mewn nifer o ieithoedd Gorymdaith y Cenhedloedd: drwy stryoedd y dref i ddathlu'r cymunedau lleol, yr iaith Gymraeg yn ogystal â ieithoedd a thraddodiadau byd-eang cystadlaethau cerddoriaeth, dawns a chân sydd yn rhoi ffocws ar lenyddiaeth a diwylliant Cymraeg ochr yn ochr â llenyddiaeth a diwylliant gwledydd y byd Cystadleuaeth Côr y Byd sy'n cael ei ddarlledu'n fyw o'r pafiliwn ar S4C <p>Gwrando/gwylio ar YouTube lle ceir deunydd sydd yn trafod materion bwysig fel <i>Beth yw amrywiaeth?</i> a <i>Byd o Heddwch</i>.</p> <p>Trafod: (mewn pâr/grŵp) er mwyn deall y negeseuon a'r pwyntiau, manylion penodol a safbwytiau mewn gwahanol ffurfiau.</p> <p>Ysgrifennu (annibynnol) yn rhoi ymateb y dysgwr i'r darllen, y gwrando a'r trafod.</p>

archwilio natur amrywiol
dinasyddiaeth Gymreig a'i
diwylliannau, gan gynnwys
safbwytiau Du, Asiaidd ac
ethnig leiafrifol

Adnodd Darllen:

Cyhoeddiad Gwasg y Lolfa **20 o Bobl Liwgar Cymru** gan Natalie Jones a'r lluniau gan Telor Gwyn.

Mae Natalie yn fam o dras Jamaicaidd ac yn ei chyflwyniad i'r llyfr mae hi'n tynnu sylw at y ffaith '*nad oes llawer o athrawon Du ac Asiaidd yn ysgolion Cymru ac felly does gan blant lleiafrifol ddim digon o fodolau rôl i'w cefnogi a'u hysbrydoli*'.

Bwriad y llyfr hwn yw dangos pa mor anhygoel o dalentog ydy pobl Ddu ac Asiaidd ac mae'r awdur eisiau annog **POB** plentyn i fod yn falch o'i hunaniaeth.

Mae'r llyfr hefyd yn fod i dynnu sylw pob dysgwr at *natur amrywiol ein dinasyddiaeth Gymreig a'i diwylliannau gan gynnwys safbwytiau Du, Asiaidd a ethnig lleiafrifol*.

Mae pob un o'r 20 cymeriad yn y llyfr yn siarad Cymraeg (yn ogystal a'u mamiaith a Saesneg). Ymlysg yr 20 person mae cerddorion, actorion, pobl fusnes, chwaraewr rygbî/pêl-droed, ffarmwr, meddyg ac yn y blaen

Profiad dysgu: Defnyddio'r adnodd fel man cychwyn i ddarllen a thrafod *natur amrywiol dinasyddiaeth Gymreig a'i diwylliannau, gan gynnwys safbwytiau Du, Asiaidd ac ethnig lleiafrifol*.

Darllen safbwytiau pob un o'r cymeriad. e.e.:

1. gwneud Cymru'n le teg a hapus i blant ac athrawon, beth bynnag yw liw eu croen
2. cael gwared o hiliaeth yng Nghymru a sicrhau cydraddoldeb
3. pwysigrwydd siarad am ein teimladau ac am yr hyn sy'n gwneud pobl yn wahanol
4. defnyddio sgiliau i wella bywydau pobl ifanc
5. annog pawb i garu eu hiaith a'u hunaniaeth ac yn y blaen.

Trafod (mewn pâr/grŵp) er mwyn deall y negeseuon a'r pwyntiau, manylion penodol a safbwytiau mewn amrywiaeth o destunau gwahanol o wahanol ffurflai gan leisio barn a chynnig rhesymau'n estynedig.

Ysgrifennu (annibynnol) sy'n defnyddio iaith a gramadeg sy'n cynnwys amrywiaeth o batrymau iaith ac amserau gwahanol y ferf mewn ymateb i'r darllen, y gwrando a'r trafod sy'n deillio o'r llyfr.

ymgysylltu â sefydliadau lleol/cenedlaethol sy'n hyrwyddo/defnyddio'r Gymraeg

Ffocws:

Yr Eden Project, ger St Austell, Cernyw. sef y sefydliad cenedlaethol sy'n hyrwyddo'r Gymraeg yn ystod y gweithgareddau sy'n cael eu trefnu yn ystod mis Mehefin bob blwyddyn sef **Mis y Gymuned.**

Profiad Dysgu:

Cyfre i ymarfer y sgil o ymchwilio a dadansoddi (a'r sgiliau sy'n paratoi dysgwyr ar gyfer darllen ac ysgrifennu annibynnol ar gyfer Tasg 1.)

Yr Ymchwil:

Sut mae gweithgareddau Mis y Gymuned yn hyrwyddo'r Gymraeg?
e.e.:

- Mae gwefan y sefydliad yn Gymraeg ac yn Saesneg
- Mae'r sefydliad yn cynnwys is-deitlau Cymraeg ar YouTube etc

Darllen am:

-gweithgareddau Mis y Gymuned ar y wefan:

[Month of Community - Eden Project Communities.](#)

e.e.: *Y Cinio Mawr, Gwarchod y Gymdogaeth a Yr Wythnos Fawr Werdd – elfennau o'r Cwricwlwm i Gymru y dylid eu ymgorffori'n y dysgu.*

Dylid dewis yr opsiwn Cymraeg (gan ddefnyddio'r wefan Saesneg i ddysgu geirfa anghyfarwydd).

Trafod: (mewn pâr/grŵp) I y negeseuon a'r pwyntiau, manylion penodol a safbwytiau gan leisio barn a chynnig rhesymau'n estynedig ynglyn â gweithgareddau Mis y Gymuned. e.e.. *Yr Wythnos Fawr Werdd.*

Y neges bwysig wrth sôn am *Yr Wythnos Fawr Werdd* ydy **cynaliadwyedd.**

Ysgrifennu: (annibynnol) sy'n defnyddio iaith a gramadeg sy'n cynnwys amrywiaeth o batrymau iaith ac amserau gwahanol y ferf mewn ymateb i'r darllen, y gwrando a'r trafod.

e.e.:

1. Defnyddio'r syniadau yn y fideo YouTube a'r eirfa i ysgrifennu ebost at ffrind yn tynnu sylw at **Y Cinio Mawr** sydd wedi ei drefnu'n y gymuned, yn gofyn am help a syniadau gyda'r trefnu

2. Gwarchod y Gymuned:

Mae nifer o syniadau ynglŷn â sut y gellir gwneud hyn.

Dewis y syniad sy'n apelio (e.e. trefnu codi sbwriel yn y gymuned) ac ysgrifennu ddyddiadur/ blog yn dweud

- sut roedd y digwyddiad wedi ei drefnu
- beth ddigwyddodd ar y diwrnod
- pwy oedd yn helpu
- beth oedd tasg pawb
- sut roedden nhw'n teimlo wedi'r digwyddiad
- beth ddigwyddodd wedi'r diwrnod.
- beth oedd ymateb y gymuned.
- byddai syniad gwneud hyn eto
- pam mae gwneud rhywbeth fel hyn yn bwysig.

* Bydd cyfre i gyfeirio at Yr Eden Project eto mewn cysylltiad â *Cyfleoedd i ymgorffori elfennau o'r Cwricwlwm i Gymru* isod.

<p>archwilio amrywiaeth o ddeunyddiau darllen ffeithiol a/neu lenyddol a ffurfaeu amrywiol</p>	<p>Mae'n hanfodol bod dysgwyr yn ymwybodol o'r amrywiaeth o lyfrau a deunyddiau darllen eraill (boed hynny'n ddeunydd ffeithiol a / neu lenyddol) a ffurfaeu amrywiol.</p> <p>Dylid sicrhau bod digon o cyfleoedd i ddysgwyr archwilio y llyfrau sydd ar gael yn llyfrgell yr ysgol/coleg neu yn yr adran Gymraeg. Hefyd, er mwyn ymestyn eu gwybodaeth o'r hyn sydd ar gael byddai'n syniad trefnu ymweliad â'r llyfrgell yn y gymuned/tref agosaf (Gorau oll os oes cyfle yma i gael cymorth gan siaradwr Gymraeg).</p> <p>Dylid tynnu eu sylw at lyfrau, cyhoeddiadau a deunyddiau eraill sydd wedi'u hysgrifennu'n benodol ar gyfer dysgwyr y Gymraeg fel ail iaith. Er mwyn ennyn eu hyder yn y sgil o ddarllen yn Gymraeg mae cylchgrawn IAW (Yr Urdd) yn ddewis delfrydol. Mae'r cylchgrawn ar gael yn ddigidol a felly yn cynnig deunydd darllen sydd yn integreiddio'r holl sgiliau iaith.</p> <p>Yn ogystal mae'r cylchgrawn yn cynnwys nifer fawr o elfennau'r Cwricwlwm i Gymru. (*Gweler: <i>Cyfleoedd i Ymgorffori Elfennau o'r Cwricwlwm i Gymru</i> isod).</p> <p>Mae'r gyfres AMDANI yn enghrafft o ddeunydd ffeithiol a llenyddol sydd yn cynnwys llyfrau ar 4 lefel. Mae mwy o fanylion am y gyfres (ac am ddeunyddiau darllen eraill) ar gael gan Cyngor Llyfrau Cymru:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ebost: post@llyfrau.cymru. • eich siop lyfrau Cymraeg lleol, • Gwasg Gomer ymholiadau@gomer.co.uk neu • Gwasg Atebol atebol@atebol.com etc <p>Cyfrolau o farddoniaeth i ddysgwyr:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poeth! Cerddi poeth ac oer a Sbectol Inc www.ylolfa@ylolfa.com 2. Sgram www.atebol.com
<p>datblygu hyder llafar Dysgwyr trwy gyfathrebu ag amrywiaeth o unigolion cyfarwydd ac anghyfarwydd o fewn eu cymuned a/neu'r gymuned Gymraeg ehangach</p>	<p>Dangosir y profiad hwn yn Uned 1.</p>

ysgrifennu mewn ffordd estynedig, gan gynnwys drafftio a mireinio gwaith

Ysgrifennu estynedig, drafftio a mireinio'r gwaith.

1. Ysgrifennu estynedig:

Mae testun ysgrifennu estynedig yn seiliedig ar aseiniad sydd yn cynnwys ymchwil a darllen beirniadol o ffynonellau o wybodaeth a syniadau eang. Hefyd, mae gofyn bod dysgwyr yn datblygu safbwytiau a dadleuon gan fynegi barn a chefnogi'r farn honno. Bydd disgwyl i'r gwaith adeiladu ar y dysgu sy'n digwydd o fewn TGAU Cymraeg Craidd.

2. Drafftio a mireinio gwaith:

Gellir tynnu sylw dysgwyr at y pwyntiau canlynol

- deall y rheolau iaith: treigladau, atalnodi, strwythur brawddegau
- prawf ddarllen:

O bryd i'w gilydd dylid prawf ddarllen a golygu'r gwaith i wirio nad oes gwallau gramadeg a sillafu, ac yn y blaen.

Gall darllen ar goedd fod yn fuddiol.

- brawddegau sydd wedi'u strwythuro'n dda gan amrywio hyd y brawddegau i greu effaith
- dysgu ac ymarfer y defnydd gorau o'r coma, atalnod llawn, elipses, cwestiynau rhethregol ac yn y blaen er mwyn arddangos bod sylw digonol i fanylder yn y gwaith
- ehangu geirfa gan sicrhau'r defnydd o'r geiriau mwyaf addas i'r pwnc.

Darllen eang: y ffordd mwyaf effeithiol o wella'r sgil o ysgrifennu'n estynedig ac yn annibynnol. Y nod yw hoelio sylw'r darlenydd ac felly y mwyaf yr ymdrech gorau'r gwaith.

3. Ymarfer pwynt 1 a 2 uchod:

Defnyddio tasg mae'r dysgwyr wedi ei chwblhau e.e.. *Eisteddfod Rhyngwladol Llangollen* (12.1) neu *Yr Eden Project* (12.3) i ymarfer y sgil o ddrafftio a mireinio gwaith ysgrifennu. Dylid gwneud hyn yn aml er mwyn i'r broses ddod yn rhan hanfodol o'r gwaith yn y ddwy dasg ysgrifennu yn yr uned hon.

*Gweler: 12.4 uchod.

<p>archwilio natur gyfannol a chyflenwol siarad, gwrandd, darllen ac ysgrifennu trwy ddefnyddio iaith mewn cyd-destunau dilys a pherthnasol</p>	<p>Mae profiadau ystyrlon yng nghyd-destun teitl yr uned hon <i>Cymraeg a fi</i> yn golygu bod dysgwyr yn cael y cyfle i ddysgu am eu hunaniaeth ddiwylliannol eu hunain yn ogystal â hunaniaeth ddiwylliannol pobl eraill wrth iddynt ddarllen ystod o ffurfiau a genre. (Man cychwyn posibl fyddai gwneud defnydd o'r cyhoeddriad 20 o Bobl Liwgar Cymru y cyfeirir ato yn 12.2 uchod cyn symud ymlaen at adnoddau eraill i ehangu eu deall a'u safbwytiau.</p> <p>Mae hyn hefyd yn meithrin balchder dysgwyr yn eu hymdeimlad o hunaniaeth a pherthyn i Gymru yn ogystal â'r byd. Elfen bwysig arall yw gefnogi dysgwyr i feithrin dealltwriaeth o nodweddion y Gymraeg, gan dynnu eu sylw at sgiliau sy'n cynnwys y sgiliau creu. hanfodol ar gyfer yr uned hon.</p> <p>Mae'n bwysig bod dysgwyr yn gallu dehongli yr hyn maent yn ei ddarllen, ei glywed a'i weld. Yn hyn o beth mae integreiddio'r sgiliau iaith (siarad, darllen, gwrandd ac ysgrifennu) yn holl bwysig mewn gwersi, nid yn unig i gynnig amrywiaeth o fewn y wers ond hefyd er mwyn dysgu am cydberthynas y sgiliau. e.e.. dangos sut y gall darnau darllen gynnig model iaith ar gyfer ysgrifennu a siarad.</p> <p>Mae cyfathrebu clir yn ysgrifenedig yn sgil bwysig ar gyfer Tasg 1 a 2. Mae'n gofyn am allu defnyddio ac addasu iaith mewn amrywiaeth o genres a ffurfiau, cyfryngau ac arddulliau, a hynny mewn cywair addas. Bydd y dysgu a phrofiad yn eu cefnogi i ddod yn ymwybodol o sut mae defnyddio iaith wrth iddyn nhw fynegi eu hunain at wahanol ddibenion ac ar gyfer gwahanol gynulleidfaeodd.</p>
<p>gwneud cysylltiadau priodol gyda rhannau eraill o'r cwricwlwm er mwyn datblygu a chryfhau sgiliau dwyieithog ac amlieithog Dysgwyr</p>	<p>Mae'r gallu i wneud cysylltiadau priodol gyda rhannau eraill o'r cwricwlwm yn hanfodol bwysig yn yr uned hon er mwyn</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. defnyddio strategaethau deall iaith: <ol style="list-style-type: none"> i. geiriau Cymraeg sy'n debyg i'r Saesneg ii. gwybodaeth o bynciau eraill er mwyn deall cyd-destun iii. gwybodaeth o ieithoedd rhyngwladol i ddeall geiriau yn y Gymraeg. 2. cydweithio ag adrannau ieithoedd o fewn y lleoliad/ysgol er mwyn cytuno ar yr addysgeg sy'n gyson ar draws yr holl ieithoedd e.e. methodoleg a strategaethau deall iaith, trafod gwahanol ffurfiau/genre o ysgrifennu, dod i ddeall y sgil o ymchwilio. 3. helpu dysgwyr i ymchwilio a dadansoddi neu baratoi ar gyfer eu hysgrifennu creadigol, Dylid eu hannog i feddwl am unrhyw ddysgu blaenorol a wnaed mewn pynciau eraill e.e. hanes neu ddaearyddiaeth. 4. annog dysgwyr i gysylltu'r tasgau'n yr uned hon i dasgau maent wedi'u cwblhau mewn pynciau eraill. Mae gwneud cysylltiadau rhwng gwahanol bynciau yn gymorth i'r dysgwyr ddatblygu sgiliau meddwl beirniadol a dadansodol. e.e.: cynaladwyedd yn y gymuned/yng Nghymru mewn gwersi sy'n ystyried yr amgylchedd trwy gyfrwng Saesneg.

<p>datblygu sgiliau trawsgwricwlaid a sgiliau cyfannol</p>	<p>Mae llythrenedd ynghyd â rhifedd a chymhwysedd digidol yn un o sgiliau trawsgwricwlaid y Cwricwlwm i Gymru. Mae integreiddio'r sgiliau iaith (gwrando, darllen, siarad ac ysgrifennu) trwy lenyddiaeth yn ehangu gorwelion dysgwyr ac yn eu helpu i ddysgu mwy am iaith a chyfathrebu.</p> <p>Dylid annog dysgwyr i brofi ac ymateb i amrywiaeth o lenyddiaeth sy'n tynnu sylw at ddiwylliant, pobl a hanes Cymru gan danio eu dychymyg a'u creadigrwydd.</p> <p>Nod y profiadau llenyddol hyn yw meithrin eu sgiliau creadigol eu hunain wrth iddynt baratoi at y dasg ymchwil a dadansoddi a'r dasg creadigol a dychmygus yn yr uned hon.</p> <p>*Gweler 12.4 uchod</p> <p>Sgiliau cyfannol y Cwricwlwm i Gymru.</p> <p>Mae'n 4 sgil cyfannol yn greiddiol i ofynion y ddwy dasg yn yr uned hon.</p> <p>1. Creadigrwydd ac arloesedd</p> <p>Mae Tasg 2 yn uned sy'n gofyn am ymateb creadigol a dychmygus i ddarllen, gwrando a gwyllo. Er mwyn bod yn greadigol mae gofyn am abrofi gyda iaith er mwyn rhoi hyder i ddysgwyr fod yn fentrus, i fynegi barn yn estynedig ac i gynhyrchu syniadau sydd yn arloesol er mwyn iddynt fedru creu gwaith ar bwnc o ddiddordeb personol Gan mai <i>dwy dasg lefel isel o reolaeth</i> a geir yma mae gofyn am arweiniad ac ymarfer cyson yn ystod yr amser cyswllt gyda'r athrawon.</p> <p>e.e.. darllen llenyddiaeth mewn amrywiaeth o ffuriau/genre a thrafod hanfodion y genre cyn mynd ati i ymarfer y sgil o ysgrifennu eu hunain.</p> <p>e.e.: Ysgrifennu Portread</p> <p>Beth sy mewn portread?</p> <ul style="list-style-type: none"> - disgrifiad o ymddangosiad person - pa fath o berson ydy/oedd e/his (h.y. personoliaeth a chymeriad) - cyflwyno'r person oed man geni teulu gwaith Beth arall? hoffi /ddim yn hoffi enwog / arbennig – Pam? Anghenion ieithyddol: - rhannau'r corff - ansoddeiriau i ddisgrifio: corff llygaid gwallt wyneb cymeriad - cymharu ansoddeiriau. <p>Y nod yw creu darn o waith sydd yn hoelio sylw a chreu effaith ar y gynulleidfa trwy wneud defnydd o iaith.</p>
--	--

2. Meddwl yn feirniadol a datrys problemau

Unwaith eto mae integreiddio'r sgiliau iaith yn sail i ddatblygu meddwl beirniadol er mwyn cyflwyno gwybodaeth, syniadau a safbwytiau yn hyderus. Mae gofyn bod dysgwyr yn datblygu'r gallu i sicrhau sylw manwl gywir i flaenorriaethau hanfodol wrth ddadansoddi a gwerthuso gwybodaeth heriol a chymhleth a all gynnig sialensau buddiol iddynt.

3. Effeithiolrwydd personol

Mae'r gallu i feddwl yn feirniadol yn gymorth hefyd i'r dysgwyr fod yn feirniadol o'u datblygiad ieithyddol eu hunain wrth iddynt adeiladu ar y dysgu sydd wedi digwydd o fewn TGAU Cymraeg Craidd.

e.e.:

- defnyddio ystod eang o eirfa heriol ac addas yn hyderus i greu effaith ac i gyfleo ystyr benodol gywir
- arddangos gafael sicr ar ramadeg er mwyn ysgrifennu'n effeithiol
- defnyddio cywair gwbl addas i'r dasg a'r gynulleidfa
- datblygu syniadau'n argyhoeddiadol gyda manylder, gwreiddioldeb a dychmyg.

Dylai cynnig awyrgylch sy'n ieithyddol gyfoethog i gefnogi dysgwyr i:

- meddwl am eu cryfderau eu hunain yn eu defnydd o iaith
- adnabod eu meysydd datblygu drostynt eu hunain.

4. Cynllunio a threfnu

Ar gyfer yr uned hon dyma, yn anad dim arall, yw'r ystyriaeth bwysicaf.

Disgwylir i'r dysgu yn y maes hwn alluogi dysgwyr i ddatblygu'r sgiliau ddethol a defnyddio ffynonellau a gwybodaeth briodol ar gyfer y ddwy dasg. Dylai hyn eu galluogi i drefnu syniadau yn briodol (Tasg 1: Ymchwilio a dadansoddi) a datblygu gweithiau creadigol (Tasg 2: Creadigol a dychmygus)

Yn hyn o beth gall dysgwyr fyfyrto ar eu gwaith a chynllunio a gweithredu gwelliannau pellach.

Gweler 12.6 uchod:

Drafftio a Mireinio Gwaith.

Cyfleoedd i ymgorffori elfennau o'r Cwricwlwm i Gymru

Llinynnau Cwricwlwm i Gymru	
Themâu sy'n trawstorri	
	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Cyd-destunau Lleol, Cenedlaethol a Rhyngwladol yn y Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd bod angen iddynt ddeall eu lle yn y gymdeithas ddwyieithog. Mae dysgu'r Gymraeg yn cynnig cyfleoedd newydd, heriol iddynt fydd yn fuddiol yn eu bywydau personol, eu bywydau academaidd ond hefyd yn y dyfodol o ran y lle gwaith. Bydd modd i'r dysgwyr ddysgu am eu cynefin a'u gwlad gan gynnwys traddodiadau, diwylliannau, hanesion a lle'r Gymraeg a Chymru yn ein byd heddiw.</p> <p>Isod mae rhai enghreifftiau o sut y gellid ymgorffori Cyd-destunau Lleol, Cenedlaethol a Rhyngwladol yn yr addysgu a dysgu:</p>
Cyd-destunau Lleol, Cenedlaethol a Rhyngwladol	<p>Cyfeirnod y Fanylob</p> <p>Archwilio gwerth y Gymraeg, ei llenyddiaeth a'i diwylliant, a'i defnydd mewn cymdeithas, yng nghyd-destun Cymru a thu hwnt</p> <p>Enghraifft</p> <p>Mae'r uned yn asesu dysgwyr ar bwnc o ddiddordeb personol sy'n gysylltiedig â'r teitl <i>Cymraeg a fi</i>.</p> <p>Y disgwyliadau:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dylent fedru ymateb i amrywiaeth helaeth o destunau cyfoes gan gynnwys deunyddiau sydd yn adlewyrchu'r amrywiaeth sydd yn bodoli yn eu cymdeithas a'r byd ehangach. - Dylai'r ffynonellau a'r ymchwil iddynt rhoi cyfle llawn i ystyried cyd-destunau lleol, cenedlaethol a rhyngwladol. <p>Y canlyniad:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wrth iddynt ddod i ddeall yn well diwylliannau a thraddodiadau Cymru byddant yn fwy hyderus wrth iddynt eu cymharu â diwylliannau a thraddodiadau ar lefel rhyngwladol. <p>Ffynonellau:</p> <p>1. Cyhoeddiad Gwasg y Lolfa 20 o Bobl Liwgar Cymru. www.ylolfa@yolofa.com</p>

Mae'r llyfr yn cyflwyno 20 o bobl Ddu ac Asiaidd o Gymru sydd wedi dysgu siarad Cymraeg ac yn gwneud defnydd o'r iaith yn eu bywydau pob dydd.

Mae'r llyfr yn:

- pwysleisio pwysigrwydd iaith, diwylliant a thraddodiad i'r bobol hyn
- annog pawb i fod yn falch o'u hunaniaeth tra'n parchu'r amrywiaeth sy'n bodoli yn ein cymunedau.
- tanlinellu'r pwysigrwydd o ofalu am ein gilydd, bod yn garedig a dangos empathi.

2. Cyhoeddiad Gwasg Carreg Gwalch *Iaith heb Ffiniau* www.carreg-gwalch.cymru

Mae'r gyfrol hon yn dilyn hanes deuddeg o deuluoedd sydd wedi gadael Cymru ac wedi symud i bedwar ban byd. Er hyn mae pob un o'r teuluoedd hyn wedi llwyddo i gadw'r iaith Gymraeg yn fyw yn eu cartrefi.

Llyfr ar ffurf cyfweliad (cwestiwn ac ateb) yw hwn ac mae modd i athrawon a dysgwyr ddewis a dethol yr adrannau sy'n apelio atynt o ran cynnwys ac sydd yn addas iddynt o ran lefel ieithyddol.

Mae'r broliant ar gefn y llyfr yn cynnwys nifer o gwestiynau sydd yn addas i ddysgwyr sydd yn astudio'r uned hon wrth iddynt fynd ati i ysgrifennu ar y pwnc *Cymraeg a fi*

e.e.:

Beth fyddai pobl **heb** iaith?

Beth ydy hanfod iaith?

Pam mae cymaint o emosiwn a hunaniaeth ynghlwm â iaith?

Mae hiraeth mewn iaith. Sut mae dadansoddi hynny?

3. Mae'r gantores a'r cyfansoddwr Bronwen Lewis yn honni:

"Heb y Gymraeg fyddwn i ddim yn sefyll ma's"

Gall dysgwyr ymchwilio i hanes Bronwen Lewis a'i chysylltiad â'r iaith Gymraeg a sut mae hyn wedi ei helpu i sefyll allan yn y byd cerddorol. Dylent ymchwilio amrywiaeth o ffynonellau gan gynnwys:

	<ul style="list-style-type: none"> - y wê - YouTube - cylchgrawn IAW Cyhoeddiad Urdd Gobaith Cymru mis Hydref 2024 www.urdd.cymru/iaw (tud.4-5) <p>* Mae'r cylchgrawn yn ymddangos yn ddeufisol ac yn cynnwys nifer fawr o elfennau y Cwricwlwm i Gymru.</p> <p>e.e..</p> <p><i>Y Cymry aeth i Kenya</i> a <i>Yr iaith Gymraeg yn fy ardal i.</i> (y mis yma mae'r ffocws ar Pen-y-bont ar Ogwr)</p> <p>4. Mae'r Urdd yn gyfrifol hefyd am baratoi a threfnu i anfon Neges Heddwch ac Ewyllys Da oddi wrth blant Cymru i blant y byd. Pob blwyddyn mae'r neges yn seiliedig ar thema gyfoes.</p> <p>e.e.:<ul style="list-style-type: none"> • Yr Argyfwng Hinsawdd • Hawliau Merched • Trais pobl yn erbyn ei gilydd. • Heddwch (2024). </p> <p>Yn rhifyn IAW Ebrill 2024 mae gweithlen sydd yn cynnwys gweithgareddau siarad, gwrando, darllen ac ysgrifennu'n seiliedig ar hanes y neges yn gyffredinol ac ar neges 2024 yn benodol. www.urdd.cymru/iaw</p>
	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Cynaliadwyedd yn y Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd bod yna gyfrifoldeb gan bob un ohonom i greu byd gwell ac i ddysgu parchu ac amddiffyn ein presennol a gweithio tuag at greu dyfodol gwell.</p> <p>Isod mae rhai enghreifftiau o sut y gellid ymgorffori Cynaliadwyedd yn yr addysgu a dysgu:</p>

Cynaliadwyedd	Cyfeirnod y Fanyleb	Enghraifft
	Trwy gydol y uned	<p>Ffocws 1: Yr Eden Project, ger St Austell, Cernyw (Gweler 12.3 uchod – Yr Wythnos Fawr Werdd)</p> <p>Pwysig:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mae gwefan yr Eden Project yn Saesneg ac yn Gymraeg. Dylid dewis yr opsiwn Cymraeg (gan ddefnyddio'r wefan Saesneg i ddysgu geirfa anghyfarwydd.) Mae'r sefydliad yn cynnwys is-deitlau Cymraeg ar fideos YouTube Mae cylchgrawn IAW (Yr Urdd) Mehefin 2024 yn cynnwys gweithlen 4 tudalen gyda ffocws ar Yr Eden Project sydd yn cynnwys gweithgareddau Siarad, Gwylio/Gwrando, Darllen ac Ysgrifennu. <p>www.urdd.cymru/iaw</p> <p>Ffocws 2: Mae pobl ifanc yn eu harddegau yn ymwybodol iawn o bwysigrwydd cynaliadwyedd ac maen nhw'n awyddus i warchod ein planed. Un enghraifft o hyn ydy'r arferiad ymlysg pobl ifanc i siopa mewn siopau ail law a siopau Vintage a gwneud defnydd o'r app Vinterd. Felly:</p> <ul style="list-style-type: none"> dylid eu harwain mewn trafodaeth yn y cyfnodau hynny lle mae cyfle i gydweithio o dan arweiniad athro. dylent allu mynegi barn a chefnogi'r farn honno'n ymestynnol ac yn hyderus. gallent greu holiadur i ddarganfod barn eu cyfoedion a rhannu canlyniadau'r holiadur. dylent ddefnyddio'r canlyniadau ar y cyd gyda ymchwil ar y wê, mewn llyfrau cyfair ac yn y blaen ar gyfer eu tasg ymchwil a dadansoddi. gall dysgwyr ymchwilio i'r 3 math gwahanol o gynaladwyedd sef economaidd, amgylcheddol a chymdeithasol gan drafod y pwysicaf iddyn nhw yn eu cymdeithas a'r pwysicaf i'r byd / y blaned. <p>Gall hyn danio dychymyg dysgwyr i ddewis y pwnc ar gyfer Tasg Ymchwilio a Dadansoddi.</p>

	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb ac Addysg Hawliau Dynol ac Amrywiaeth yn y Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd nid oes modd gor-bwysleisio'r angen am barch a thegwch o fewn ein byd. Mae parchu a deall a derbyn safbwytiau eraill gan adnabod ymddygiadau iach a niweidiol yn holl bwysig. Yr angen am empathi a chydweithrediad sydd wrth wraidd y dysgu yn sicr er mwyn dathlu rhyddid yr unigolyn tra'n cadw lles a diogelwch pawb. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd yr angen am barch a chydweithrediad. Bydd hyn yn helpu dysgwyr i gydnabod pwysigrwydd hawliau wrth sicrhau tegwch i bawb.</p> <p>Isod mae rhai enghreiffiau o sut y gellid ymgorffori Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb yn yr addysgu a dysgu:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Cyfeirnod y Fanylob</th><th>Enghraifft</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Trwy gydol y uned</td><td> <p>Rhesymeg: Mae 4 diben y Cwricwlwm i Gymru yn cyfeirio at <i>ddinasyddion egwyddorol sy'n parchu anghenion a hawliau pobl eraill fel aelodau o gymdeithas amrywiol</i>. Yn hyn o beth mae meithrin a datblygu parch ac empathi dysgwyr tuag at hunaniaeth pobl eraill, tra'n dathlu a pharchu tebygrwydd a gwahaniaethau yn hynod bwysig yn nhermau cydberthynas a rhywioldeb.</p> <p>Mae'r hyblygrwydd a'r dewis sydd yn y fanylob ar gyfer yr uned hon yn golygu bod y dysgwyr yn cael y rhyddid i ddewis cynnwys y ddwy dasg gyda lefel isel o reolaeth arnynt. Mae'r testun, <i>Cymraeg a fi</i>, hefyd yn eang ei apêl ac yn rhoi cyfle i'r dysgwyr ddewis pwnc sydd o ddiddordeb personol iddynt.</p> <p>Fodd bynnag, mae'n gyfrifoldeb ar athrawon i sicrhau bod cyfleoedd i'r dysgwyr drafod <i>cydberthynas a rhywioldeb</i> ac ar yr un pryd cynnig arweiniad er mwyn sicrhau bod parch ac empathi yn elfennau pwysig o'r trafod.</p> </td></tr> </tbody> </table>	Cyfeirnod y Fanylob	Enghraifft	Trwy gydol y uned	<p>Rhesymeg: Mae 4 diben y Cwricwlwm i Gymru yn cyfeirio at <i>ddinasyddion egwyddorol sy'n parchu anghenion a hawliau pobl eraill fel aelodau o gymdeithas amrywiol</i>. Yn hyn o beth mae meithrin a datblygu parch ac empathi dysgwyr tuag at hunaniaeth pobl eraill, tra'n dathlu a pharchu tebygrwydd a gwahaniaethau yn hynod bwysig yn nhermau cydberthynas a rhywioldeb.</p> <p>Mae'r hyblygrwydd a'r dewis sydd yn y fanylob ar gyfer yr uned hon yn golygu bod y dysgwyr yn cael y rhyddid i ddewis cynnwys y ddwy dasg gyda lefel isel o reolaeth arnynt. Mae'r testun, <i>Cymraeg a fi</i>, hefyd yn eang ei apêl ac yn rhoi cyfle i'r dysgwyr ddewis pwnc sydd o ddiddordeb personol iddynt.</p> <p>Fodd bynnag, mae'n gyfrifoldeb ar athrawon i sicrhau bod cyfleoedd i'r dysgwyr drafod <i>cydberthynas a rhywioldeb</i> ac ar yr un pryd cynnig arweiniad er mwyn sicrhau bod parch ac empathi yn elfennau pwysig o'r trafod.</p>
Cyfeirnod y Fanylob	Enghraifft				
Trwy gydol y uned	<p>Rhesymeg: Mae 4 diben y Cwricwlwm i Gymru yn cyfeirio at <i>ddinasyddion egwyddorol sy'n parchu anghenion a hawliau pobl eraill fel aelodau o gymdeithas amrywiol</i>. Yn hyn o beth mae meithrin a datblygu parch ac empathi dysgwyr tuag at hunaniaeth pobl eraill, tra'n dathlu a pharchu tebygrwydd a gwahaniaethau yn hynod bwysig yn nhermau cydberthynas a rhywioldeb.</p> <p>Mae'r hyblygrwydd a'r dewis sydd yn y fanylob ar gyfer yr uned hon yn golygu bod y dysgwyr yn cael y rhyddid i ddewis cynnwys y ddwy dasg gyda lefel isel o reolaeth arnynt. Mae'r testun, <i>Cymraeg a fi</i>, hefyd yn eang ei apêl ac yn rhoi cyfle i'r dysgwyr ddewis pwnc sydd o ddiddordeb personol iddynt.</p> <p>Fodd bynnag, mae'n gyfrifoldeb ar athrawon i sicrhau bod cyfleoedd i'r dysgwyr drafod <i>cydberthynas a rhywioldeb</i> ac ar yr un pryd cynnig arweiniad er mwyn sicrhau bod parch ac empathi yn elfennau pwysig o'r trafod.</p>				

	<p>Yn ychwanegol at yr ysgogiad y cyfeirir ato yn 12.2 uchod sef: Cyhoeddriad Gwasg y Lolfa: <i>20 o Bobl Liwgar Cymru</i> mae IAW (Yr Urdd, rhifyn Rhagfyr 2023 www.urdd.cymru/iaw) yn cynnwys gwybodaeth am y gwersyll newydd sbon sydd gan y mudiad: Pentre Ifan yn Sir Benfro.</p> <p>Gwersyll Amgylcheddol a Lles cyntaf yr Urdd. www.urdd.cymru/pentreifan</p> <p>Mae'r wefan yn Gymraeg ac yn Saesneg. *Dylid dewis yr opsiwn Cymraeg (gan ddefnyddio'r wefan Saesneg i ddysgu geirfa anghyfarwydd a strategaeth ar gyfer deall) Mae tri thema eang yr uned ar gyfer y Dyfarniad yn hybu archwiliad ac ystyriaeth pellach fel rhan o'r dysgu a'r addysgu: <ul style="list-style-type: none"> • Cynefin • Hunaniaeth • Diwylliant </p>				
Gyrfaoedd a phrofiadau cysylltiedig â byd gwaith	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Gyrfaoedd a phrofiadau cysylltiedig â byd gwaith yn y Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd bydd yn eu galluogi i ddatblygu eu sgiliau a'u dealltwriaeth o bwysigrwydd a photensial dwyieithrwydd yn y gweithle. Bydd modd iddynt ddod yn ymwybodol o'r cyfleoedd amrywiol sydd ar gael iddynt ac i werthfawrogi'r ystod o gyfleoedd lle mae cyfathrebu yn y Gymraeg yn bwysig ac yn fanteisiol. Mae hyn yn holl bwysig wrth ystyried yr angen i ddysgwyr wneud penderfyniadau allweddol o ran gyrfa a'r dyfodol yn ystod amser y cwrs TGAU.</p> <p>Isod mae rhai enghreiffiau o sut y gellid ymgorffori Gyrfaoedd a phrofiadau cysylltiedig â byd gwaith yn yr addysgu a dysgu:</p> <table border="1" data-bbox="662 1167 2076 1379"><thead><tr><th>Cyfeirnod y Fanylob</th><th>Enghraifft</th></tr></thead><tbody><tr><td>Trwy gydol y uned</td><td>Gall dysgwyr ychwanegu at y profiadau sydd ar gael yn Uned 1 trwy dderbyn profiadau amrywiol, dilys a pherthnasol sy'n gofyn am sgiliau darllen ac ysgrifennu. e.e.:</td></tr></tbody></table>	Cyfeirnod y Fanylob	Enghraifft	Trwy gydol y uned	Gall dysgwyr ychwanegu at y profiadau sydd ar gael yn Uned 1 trwy dderbyn profiadau amrywiol, dilys a pherthnasol sy'n gofyn am sgiliau darllen ac ysgrifennu. e.e.:
Cyfeirnod y Fanylob	Enghraifft				
Trwy gydol y uned	Gall dysgwyr ychwanegu at y profiadau sydd ar gael yn Uned 1 trwy dderbyn profiadau amrywiol, dilys a pherthnasol sy'n gofyn am sgiliau darllen ac ysgrifennu. e.e.:				

	<ul style="list-style-type: none"> • darllen negeseuon ebost, negeseuon testun a nodiadau yn dilyn galwadau ffôn • ysgrifennu nodiadau o'r fath uchod ar gyfer cydweithwyr, cwsmeriaid ac yn y blaen <p>Gall dysgwyr drafod y sgiliau ieithyddol a'r sgiliau rhyngberthasol sydd yn angenrheidiol ar gyfer byd gwaith i'w paratoi eu hunain ar gyfer y dyfodol.</p> <p>Gall dysgwyr drefnu i ymweld â sefydliad/lle gwaith yn eu cymuned sydd yn gwneud defnydd o'r Gymraeg er mwyn ymarfer y Gymraeg, cael profiadau gwerthfawr o fydd gwaith a chasglu gwybodaeth er mwyn gwneud eu gwaith ymchwil.</p>
Sgiliau trawsgwricwlaidd – Llythrennedd	
	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Llythrennedd yn y Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd bydd meithrin sgiliau cyfathrebu effeithiol yn codi hyder dysgwyr ac yn eu helpu i chwarae rhan gyflawn yn y Gymru ddwyieithog.</p> <p>Isod mae rhai enghreifftiau o sut y gellid ymgorffori Llythrennedd yn yr addysgu a dysgu:</p>

Cyfeirnod y Fanyleb	Ymhelaethiad	Enghraifft
Gwrando, Darllen, Siarad ac Ysgrifennu	<p>2.1.1 Darllen ac ysgrifennu annibynnol</p> <p>2.1.2 Defnydd o iaith a gramadeg</p> <p>2.1.3 Deall prif negeseuon a phwyntiau, manylion penodol a safbwytiau mewn amrywiaeth o bynciau mewn gwahanol ffurfiau</p>	Mae'r sgil o wrando/gwylio, darllen ac ysgrifennu (llythrennedd) yn amlwg yn greiddiol i'r Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Mae cyfeiriadau helaeth ac amrywiol yn 2.1.1, 2.1.2 a 2.1.3 yn ogystal â Profiadau Dysgu sydd yn cyfeirio athrawon at hyn.

Sgiliau trawsgwricwlaidd – Rhifedd

	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Rhifedd yn y Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd yr angen i ddefnyddio sgiliau rhifedd yn effeithiol er mwyn llwyddo yn y byd gwaith ond hefyd mewn cymdeithas yn gyffredinol. Bydd meithrin yr hyder i ddefnyddio ac i gymhwysu sgiliau rhifedd wrth ddehongli data ac ymateb iddi yn werthfawr mewn bywyd ac mewn gwaith.</p> <p>Isod mae rhai enghreiffiau o sut y gellid ymgorffori Rhifedd yn yr addysgu a dysgu:</p>		
Datblygu Hyfedredd Mathemategol	Cyfeirnod y Fanylob 2.1.2	Ymhelaethiad Defnyddio iaith a gramadeg	Enghraifft Ar gyfer Uned 2, dylai dysgwyr gael cyfle i ystyried deunydd ystadegol ar lefel sylfaenol fel rhan o'r asesiad, yr addysgu a'r dysgu. Gellir gweld hyn wrth ymateb i wybodaeth a/neu safbwytiau eraill wrth ymchwilio i "Cymraeg a fi".

	Cyfeirnod y Fanylob	Ymhelaethiad	Enghraifft
Mae deall y system rifau yn ein helpu ni i gynrychioli a chymharu'r perthnasoedd rhwng rhifau a meintiau	2.1.3	Deall prif negeseuon a phwyntiau, manylion penodol a safbwytiau mewn amrywiaeth o destunau o wahanol ffurfiau	<p>Dylai dysgwyr gael y cyfle i ystyried deunyddiau ystadegol ar lefel sylfaenol i'w galluogi i ymgorffori defnydd o ystadegau wrth iddynt ymateb i wybodaeth a/neu safbwytiau ymchwil a dadansoddi yn Tasg 1.</p> <p>e.e.:</p> <p>Gall dysgwyr greu graffiau o fathau gwahanol yn seiliedig ar ganlyniadau holiadur</p> <p>Gallent ddefnyddio ystadegau y daethpwyd o hyd iddynt tra'n ymchwilio ar gyfer eu hymateb i'r pwnc o'u dewis ar y testun Cymraeg a fi</p> <p>Mae stadegau syml yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • helpu dysgwyr i wneud penderfyniadau gwybodus ac yn rhoi hyder iddynt yn yr hyn maent yn ei ymchwilio. (e.e.. dibyniadwyedd yr ymchwil) • cymorth i ddysgwyr ddarllen a gwerthuso erthyglau, darnau darllen hir a byr o bob math ac o nifer o ffynonellau gwahanol. • datblygu sgiliau meddwl yn feirniadol, dadansoddi a datrys problemau. • cynnig dull o ddeall sydd ddim yn orddibynnol ar ddeall geiriau'n unig.
Mae dysgu bod ystadegau yn cynrychioli data a bod tebygorwydd yn modelu siawns yn ein helpu ni i wneud casgliadau a phenderfyniadau gwybodus	2.1.3	Deall prif negeseuon a phwyntiau, manylion penodol a safbwytiau mewn amrywiaeth o destunau o wahanol ffurfiau	<p>Mae defnyddio data ac ystadegau mewn gwaith sydd yn gofyn am ymchwilio a dadansoddi yn gallu ychwanegu at lwyddiant y dasg. Fodd bynnag, mae angen pwyllo cyn mynd yn rhy ddwfn i'r agwedd hon o'r dasg ar gyfer uned 2.</p> <p>Mae'n rhaid cofio bod lefel isel o reolaeth arni ac mae'n rhaid, felly, gochel rhag talu gormod o sylw i'r elfen hon ar draul y sgil o ysgrifennu heb anghofio'r pwysau ychwanegol gall meistroli sgil o'r fath ei osod ar y dysgwyr.</p>

Mae'n bwysig bod dysgwyr yn deall mai ystyr data yw casgliad o ffeithiau neu rifau sydd angen gosod trefn arnynt a rhoi cyd-destun iddynt er mwyn gwneud penderfyniadau a chynnig safbwyntiau.

Efallai bydd rhai dysgwyr yn croesawu'r cyfle i gynnwys ystadegau, data, tebygolwydd a siawns yn gwaith ond dylai'r dewis fod yn nwylo'r dysgwyr eu hunain.

Ar lefel syml mae modd defnyddio ystadegau i gyfiawnhau ymchwil gan gefnogi honiadau a safbwyntiau ac, yn y pendraw, perswadio'r darlleydd.

Dylai athrawon yn y cyfnodau addysgu a dysgu sicrhau bod dysgwyr yn ymwybodol o'r opsiwn o wneud hyn gan sicrhau bod y dysgwyr yn cael yr hyfforddiant i wneud hyn mewn ffordd sydd yn ychwanegu at yn hytrach na thynnu oddi wrth eu gwaith yn y pendraw.

Sgiliau trawsgwricwlaidd – Cymhwysedd Digidol

	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Cymhwysedd Digidol yn y Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd pwysigrwydd y byd digidol mewn bywyd ac yn y byd gwaith.</p> <p>Isod mae rhai enghreiffiau o sut y gellid ymgorffori Cymhwysedd Digidol yn yr addysgu a dysgu:</p>		
Dinasyddiaeth	Cyfeirnod y Fanylob 2.1.1	Ymhelaethiad Darllen ac ysgrifennu annibynnol	Enghraifft <p>Bydd effaith technoleg ar y dysgu, yr addysgu a'r asesiad (y paratoi a'r ysgrifennu) yn amlwg iawn yn yr uned hon.</p> <p>Mae technoleg yn chwarae rhan allweddol ym mywydau'r dysgwyr nid yn unig ar lefel personol a chymdeithasol ond hefyd wrth iddynt ymchwilio'r effaith mae technoleg yn ei gael, er enghraifft, ar berthynas unigolion a'i gilydd, ar yr amgylchedd ar lefel lleol, cenedlaethol a'r cyd-destun bydeang heb anghofio'r peryglon.</p> <p>Yn ogystal â'r defnydd o lyfrau a chylchgronau bydd dysgwyr yn ddibynnol ar dechnoleg ddigidol i archwilio ac ymchwilio ar gyfer y ddwy dasg Cymraeg a fi.</p> <p>Felly, mae'n hanfodol bod dysgwyr yn hyfedr yn eu defnydd o amrywiaeth o dechnolegau i gefnogi a hwyluso'r broses.</p> <p>Bydd hyn yn cynnwys ymchwilio gwybodaeth ac ystadegau, gwneud defnydd o fideo-gynadledda, (e.e..Zoom a Teams) i ddod o hyd i'r wybodaeth sydd yn bwysig iddynt.</p> <p>Mae hyn yn golygu bydd rhaid sicrhau digon o gyfleoedd i ddysgwyr ymarfer y sgiliau angenrheidiol yn ystod y cyfnodau dysgu ac addysgu (ac yn ddelfrydol gweithio'n drawsgwricwlaidd gyda'r adran dechnoleg yn y lleoliad/ysgol.)</p>

Cyfeirnod y Fanylob	Ymhelaethiad	Enghraifft
Cynhyrchu	2.1.1 Darlennu ac ysgrifennu annibynnol	<p>Mae'r angen i gynhyrchu'n deillio o'r angen i gynllunio a threfnu ar gyfer cwblhau'r ddwy dasg yn yr uned hon.</p> <p>Dylai dysgwyr ddefnyddio'u gallu a'u sgiliau i wneud hyn yn ddigidol drwy gynhyrchu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • amserlen gyraeddadwy ar gyfer gweithio ar dasgau'r uned • mapiau meddwl • offer adolygu • dulliau o gadw cofnod o'r gwefannau, llyfrau ac yn y blaen a ddefnyddiwyd er mwyn cydnabod ffynonellau • dulliau o gadw cofnod o'r tasgau sydd wedi'u cwblhau a'r tasgau sydd angen sylw • dull o gadw adborth athro neu gyd-ddisgyblion yn ddiogel er mwyn hwyluso'r broses o fifyrio ar a dysgu o'r prosesau hyn gan osod targedau er gwella'r gwaith. • Gweler: Effeithiolrwydd Personol (isod) <p>Bydd hefyd gyfleoedd i greu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • graffiau • holiaduron <p>ac yn y blaen, i'w cynnwys fel rhan hanfodol o'r dasg ymchwilio.</p>

	Cyfeirnod y Fanylob	Ymhelaethiad	Enghraifft
Data a meddwl cyfrifiannol	2.1.1	Darllen ac ysgrifennu annibynnol	<p>Dylid sicrhau bod dysgwyr yn gwybod, mewn termau syml) beth yn union yw meddwl cyfrifiannol. Mae meddwl cyfrifiannol yn gyfuniad o sgiliau sydd yn sylfaen i'r broses o wneud penderfyniadau a datrys problemau. Mae gofyn am archwilio a dadansoddi gwybodaeth yn drwyndl er mwyn ei ddeall yn llawn.</p> <p>Cam 1: edrych ar ddarn o wybodaeth mewn rhannau bach, hylaw</p> <p>Cam 2: ffocysu yn unig ar y wybodaeth mwyaf pwysig yn y llyfr/erthygl ac yn y blaen, gan anwybyddu manylion amherthnasol</p> <p>Cam 3: darllen trwy'r wybodaeth/yr iaith i ddod o hyd i safbwytiau tebyg / cyferbyniol</p> <p>Cam 4: cyfosod y tri cham uchod er mwyn darganfod atebion cam-wrthgam i sicrhau'r deilliannau gorau ar gyfer y dasg.</p> <p>Gweler hefyd Cynhyrchu a Cymhwysedd digidol (uchod).</p>
Sgiliau Cyfannol			
Creadigrwydd ac Arloesi	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Creadigrwydd ac Arloesi yn y Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd dyma gyfle i ddatblygu yr hyder i fod yn fwy chwilfrydig ac ymholgar. Bydd modd i ddysgwyr ystyried, archwilio, trafod a chymharu atebion i broblemau a dechrau datblygu ffordd entreprenaidd o feddwl.</p> <p>Isod mae rhai enghreifftiau o sut y gellid ymgorffori Creadigrwydd ac Arloesi yn yr addysgu a dysgu:</p>		
	Cyfeirnod y Fanylob	Enghraifft	<p>Trwy gydol y uned</p> <p>Yn Uned 2 mae gofyn am feithrin chwilfrydedd yn y dysgwyr wrth iddynt ymchwilio a dadansoddi ar gyfer Tasg 1.</p> <p>Yn ogystal a hyn dylid annog dysgwyr i fod yn greadigol yn arbennig yn y dasg sydd yn gofyn am ysgrifennu creadigol a dychmygus. (Tasg 2)</p>

	<p>Mae creadigrwydd yn gofyn am syniadau newydd a ffres, sydd yn dibynnu ar ddychymyg yr unigolyn. Mae arloesedd, ar y llaw arall, yn ddibynnol ar syniadau a safbwytiau sydd yn unigryw i'r unigolyn sydd yn ymwneud â phwnc arbennig o ddiddordeb personol iddynt.</p> <p>Mae'n bwysig bod dysgwyr yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dod i wybod y gwahaniaeth cynnil sydd rhwng y ddua beth • cael y cyfre i ddarllen darn byr sydd yn amlyu hyn – yn Gymraeg (ac yn Saesneg ar ddechrau'r broses os ydy hynny'n briodol) • trafod gyda'i gilydd er mwyn helpu gyda'u deall • ymarfer ysgrifennu yn gyson ac ail drafod 				
<p>Meddwl yn Feirniadol a Datrys Problemau</p>	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Meddwl yn Feirniadol a Datrys Problemau yn y Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd y cysylltiadau gyda'r byd gwaith. Bydd yn paratoi'r dysgwyr i ddeall ystyr risg ond hefyd i ddeall gwerth mentro. Yn sicr bydd yn llywio eu barn o ran y byd gwaith ac yn eu cefnogi i ddeall ac ystyried effaith penderfyniadau heddiw ar ddyfodol eraill.</p> <p>Isod mae rhai enghreiffiau o sut y gellid ymgorffori Meddwl yn Feirniadol a Datrys Problemau yn yr addysgu a dysgu:</p>				
	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="657 914 1073 965">Cyfeirnod y Fanyleb</td> <td data-bbox="1073 914 2072 965">Enghraifft</td> </tr> <tr> <td data-bbox="657 965 1073 1356">Trwy gydol y uned</td> <td data-bbox="1073 965 2072 1356"> <p>Yn yr uned hon mae gofyn i'r dysgwyr ymchwilio amrywiaeth o ffynonellau ac yn dilyn hyn mae'n rhaid iddynt wybod sut i fynd ati i ofyn cwestiynau ystyrion a gwerthuso'n feirniadol y wybodaeth a'r dystiolaeth. I fod yn llwyddiannus mae'n hanfodol bwysig bod dysgwyr yn wrthrychol yn y broses o wneud penderfyniadau ac adnabod a datblygu dadleuon.</p> <p>Cwestiynu priodol: Mae'n rhaid cwestiynu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dibynadwyedd y ffynonellau • os yw'r wybodaeth yn gyfoes • dyfneder y wybodaeth </td> </tr> </table>	Cyfeirnod y Fanyleb	Enghraifft	Trwy gydol y uned	<p>Yn yr uned hon mae gofyn i'r dysgwyr ymchwilio amrywiaeth o ffynonellau ac yn dilyn hyn mae'n rhaid iddynt wybod sut i fynd ati i ofyn cwestiynau ystyrion a gwerthuso'n feirniadol y wybodaeth a'r dystiolaeth. I fod yn llwyddiannus mae'n hanfodol bwysig bod dysgwyr yn wrthrychol yn y broses o wneud penderfyniadau ac adnabod a datblygu dadleuon.</p> <p>Cwestiynu priodol: Mae'n rhaid cwestiynu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dibynadwyedd y ffynonellau • os yw'r wybodaeth yn gyfoes • dyfneder y wybodaeth
Cyfeirnod y Fanyleb	Enghraifft				
Trwy gydol y uned	<p>Yn yr uned hon mae gofyn i'r dysgwyr ymchwilio amrywiaeth o ffynonellau ac yn dilyn hyn mae'n rhaid iddynt wybod sut i fynd ati i ofyn cwestiynau ystyrion a gwerthuso'n feirniadol y wybodaeth a'r dystiolaeth. I fod yn llwyddiannus mae'n hanfodol bwysig bod dysgwyr yn wrthrychol yn y broses o wneud penderfyniadau ac adnabod a datblygu dadleuon.</p> <p>Cwestiynu priodol: Mae'n rhaid cwestiynu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dibynadwyedd y ffynonellau • os yw'r wybodaeth yn gyfoes • dyfneder y wybodaeth 				

	<p>Hefyd, mae'n rhaid tynnu sylw dysgwyr at y posibilrwydd y gall ffynonellau gyflwyno safbwytiau cyferbyniol ac os felly, mae'n rhaid iddynt wybod sut i gyfosod a dadansoddi, herio neu feirniadu er mwyn sicrhau dealltwriaeth gytbwys o'r pwnc.</p> <p>Mae'r pwyntiau uchod yn rhai y dylid eu hymarfer yn gyson er mwyn datblygu'r sgiliau meddwl beirniadol sydd yn eu tro yn golygu bod dysgwyr yn deall yr angen i archwilio nifer fawr o gwestiynau perthnasol a diddorol. Bydd hyn yn sicrhau eu bod yn datrys unrhyw broblemau a all godi yn ystod y broses o ymchwilio er mwyn iddynt fod yn hyderus eu bod yn cyfleo gwybodaeth, syniadau, safbwytiau a barn sydd mor ddibynadwy a phosibl.</p>		
Cynllunio a Threfnu	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Cynllunio a Threfnu yn y Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd yr angen i gydweithio a deall gwerth ac ystyr bod yn agored i gyfraniadau eraill er mwyn cyrraedd nod y daith, yn enwedig o safbwyt y byd gwaith.</p> <p>Isod mae rhai enghreifftiau o sut y gellid ymgorffori Cynllunio a Threfnu yn yr addysgu a dysgu:</p> <table border="1"> <tr> <td>Cyfeirnod y Fanyleb Trwy gydol y uned</td><td>Enghraifft Mae cynllunio a threfnu yn sgiliau pwysig, sydd, o'u defnyddio gyda'i gilydd, yn gymorth i ddysgwyr gyrraedd y nod a gorffen y ddwy dasg mewn da bryd. Bydd hyn yn osgoi rhuthro sydd yn gallu effeithio ar safon y gwaith. Mae'n bwysig bod dysgwyr yn ymwybodol o'r broses o gynnllunio a threfnu eu gwaith yn yr uned hon oherwydd bod y broses o ymchwilio ar gyfer y ddwy dasg yn waith tymor hir. Dylai dysgwyr ddeall bod cynllunio'n gofn am wneud rhestr o'r hyn sydd angen ei wneud i gwblhau'r dasg yn llwyddiannus tra mae trefnu'n sgil sydd gysylltiedig â'r dull o weithredu.</td></tr> </table>	Cyfeirnod y Fanyleb Trwy gydol y uned	Enghraifft Mae cynllunio a threfnu yn sgiliau pwysig, sydd, o'u defnyddio gyda'i gilydd, yn gymorth i ddysgwyr gyrraedd y nod a gorffen y ddwy dasg mewn da bryd. Bydd hyn yn osgoi rhuthro sydd yn gallu effeithio ar safon y gwaith. Mae'n bwysig bod dysgwyr yn ymwybodol o'r broses o gynnllunio a threfnu eu gwaith yn yr uned hon oherwydd bod y broses o ymchwilio ar gyfer y ddwy dasg yn waith tymor hir. Dylai dysgwyr ddeall bod cynllunio'n gofn am wneud rhestr o'r hyn sydd angen ei wneud i gwblhau'r dasg yn llwyddiannus tra mae trefnu'n sgil sydd gysylltiedig â'r dull o weithredu.
Cyfeirnod y Fanyleb Trwy gydol y uned	Enghraifft Mae cynllunio a threfnu yn sgiliau pwysig, sydd, o'u defnyddio gyda'i gilydd, yn gymorth i ddysgwyr gyrraedd y nod a gorffen y ddwy dasg mewn da bryd. Bydd hyn yn osgoi rhuthro sydd yn gallu effeithio ar safon y gwaith. Mae'n bwysig bod dysgwyr yn ymwybodol o'r broses o gynnllunio a threfnu eu gwaith yn yr uned hon oherwydd bod y broses o ymchwilio ar gyfer y ddwy dasg yn waith tymor hir. Dylai dysgwyr ddeall bod cynllunio'n gofn am wneud rhestr o'r hyn sydd angen ei wneud i gwblhau'r dasg yn llwyddiannus tra mae trefnu'n sgil sydd gysylltiedig â'r dull o weithredu.		

		<p>Hynny yw trefnu ar gyfer pob tasg a blaenoriaethu'r tasgau hynny. Os yw'r dysgwyr yn cyflwyno'u gwaith yn ddigidol (ac mae hyn yn cael ei annog os yw'n briodol) mae angen cynllunio a threfnu gofalus ar gyfer hyn, Weithiau, mae'r annisgwyl yn digwydd ac felly mae gofyn bod yn drefnus er mwyn goresgyn problemau'n gynt ac yn lleihau'r straen ar yr unigolyn.</p> <p>*Gweler hefyd: 2.1.3 uchod.</p>
Effeithiolrwydd Personol	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Effeithiolrwydd Personol yn y Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd yr angen am gydweithio mewn bywyd, cyfrannu at dîm, addasu a newid mewn sefyllfa oedd gwahanol. Bydd cyfle i ystyried cryfderau'r hunan a bod yn agored i feithrin sgiliau newydd.</p> <p>Isod mae rhai enghreifftiau o sut y gellid ymgorffori Effeithiolrwydd Personol yn yr addysgu a dysgu:</p>	<p>Cyfeirnod y Fanylob Trwy gydol y uned</p> <p>Enghraifft Mae Uned 2 yn darparu cyfleoedd i ddysgwyr werthuso ac arfarnu eu dysgu er mwyn adnabod yr agweddau sydd angen eu datblygu yn ystod y cyfnod o gwblhau asesiadau di-arholiad.</p> <p>Nid yw'n ddigonol gwneud hyn ar ddiwedd y cyfnod ond yn hytrach dylid darparu digon o gyfleoedd priodol i ddysgwyr werthuso ac arfarnu eu dysgu ac adnabod cyfleoedd lle gellir gwella'r gwaith trwy gydol y cyfnod dysgu.</p>

Mae'n bwysig bod y dysgwyr yn glir ynglŷn â gofynion y dasg i wybod pa elfennau o'r gwaith sydd angen eu gwirio.

e.e.:

- addasrwydd y gwaith ar gyfer y pwrrpas a'r gynulleidfa
- y genre a dewiswyd
  - Ydy iaith, nodweddion a thechnegau'r genre yn briodol?
- cryfderau a gwendidau
  - h.y. ystyried rhannau (i) mwyaf apelgar y gwaith (ii) mwyaf problemus ac aneglur y gwaith
- elfennau ieithyddol
  - e.e.. gramadeg (amser a pherson y ferf), sillafu, atalnodi, geirfa, cystrawen,
- adborth adeiladol gan athro neu gyd-ddisgyblion
- **myfyrio ar a dysgu o'r broses uchod.**